

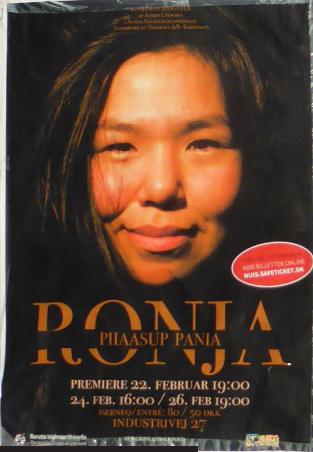

Nunatta Isiginnaartitsisarfia
The National Theatre of Greenland

Nunatta Isiginnaartitsinermik Ilinniarfia
The National Theatre School

27

pisussat - kommende forestillinger

Essay

Scenekunst i Grønland

Scenekunst i Grønland

Fra projektteatre til Nationalteater

Af Ivan Burkal

På Inatsisartuts (Landstingets) efterårssamling i 2010 blev Grønlands første teaterlov enstemmigt vedtaget. Forslaget om et Nationalteater blev allerede fremført af Hans Lynge i 1965, men først med udarbejdelsen af teaterredegørelsen i 1996 blev der skabt grundlag for og forhåbninger om et Grønlandsk Nationalteater. Etableringen af Kulturcentret Katuaq i Nuuk i 1997 skabte yderligere forhåbninger om bedre forhold for teatervirksomheden dvs. Silamiut Teatret, der blev etableret i Nuuk i 1984 af grønlandske skuespillere fra Tuukkaq Teatret i Fjaltring. Hverken teaterredegørelsen eller åbningen af Katuaq medførte bedre forhold for scenekunsten. Der skulle således gå mere end 15 år inden Nunatta Isiginnaartitsarfia (NUIS)/Grønlands Nationalteater blev etableret 1. januar 2011, mens skuespilleruddannelsen optog de første elever i efteråret 2012.

Denne artikel vil gøre rede for, hvordan scenekunsten er gået fra tilskud over projektteatrene, Tuukkaq Teatret og Silamiut Teatret, til et fast finanslovstilskud til Nationalteatret – NUIS. Artiklen bygger i videst muligt omfang på faktuelle oplysninger, som f.eks. kan findes i finanslovene, redegørelser o.l. I beskrivelsen af de sidste 30 års teatervirksomhed har jeg fundet det hensigtsmæssigt at dele materialet op i 3 områder:

Den grønlandske finanslov (1984-2019)
Redegørelser, seminarer mv. (1990-2008)
Lovgivningsarbejdet (2006-2010)

Artiklen rundes af med afsnittet *slingrekurs i kulturpolitikken*, som bindes sammen af mine personlige oplevelser fra arbejdet med teatervirksomheden i departementet.¹

Finansloven som kulturpolitisk instrument

På Naalakkersuisuts (Landsstyrets) hjemmeside (www.naalakkersuisut.gl) er det muligt at finde oplysninger om finanslovene helt tilbage til 2003. Vil man længere tilbage i tiden, må man finde de gamle fysiske udgaver af finanslovene. Det kan være en stor udfordring, og det har ikke været muligt at nå længere tilbage end til 1984.

En anden udfordring er at finde de finanslovskonti, hvor midlerne til teatervirksomhed har været afsat.² Bevillinger eller tilskud på finansloven kan enten have sin egen hovedkonto eller være en del af en fælles konto med flere tilskudsmodtagere inden for kulturområdet.

Ved at gå tilbage i finanslovene, dvs. fra 2019 og tilbage i tiden, kan man følge ændringerne og de brud, der har været i de kulturpolitiske prioriteringer.

1) I perioden 1998-2011 var jeg ansat som konsulent i Departementet for Kultur, og jeg var derfor tæt på arbejdet med scenekunsten og ikke mindst arbejdet med teaterloven.

2) Scenekunsten har i perioden 2009-2011 hørt under Styrelsen for Kultur og 2011-13 under Departementet for Familier og Kultur. Fra 2013 kom området igen tilbage til Departementet for Kultur.

År	NUIS	Teatervirksomhed	Teater/film	Silamiut/Tuukkaq
2011-2019	Bevilling fra FL			
2006-2010		Tilskud fra FL		
2002-2005			Tilskud fra FL	
1984-2001				Tilskud fra FL

FL=Finansloven.

I nedenstående figurer har jeg periodisk afgrænset bevillingerne som vist i skemaet ovenfor til de formål, der fremgår af finanslovene dvs. til NUIS, Teatervirksomhed (Silamiut), teater og film (Silamiut) og andre tilskud til kultur (Tuukkaq og Silamiut). Det vil sige at:

Figur 1 viser de årlige bevillinger fra 2011-2019 til NUIS afsat på NUIS egen hovedkonto på FL.

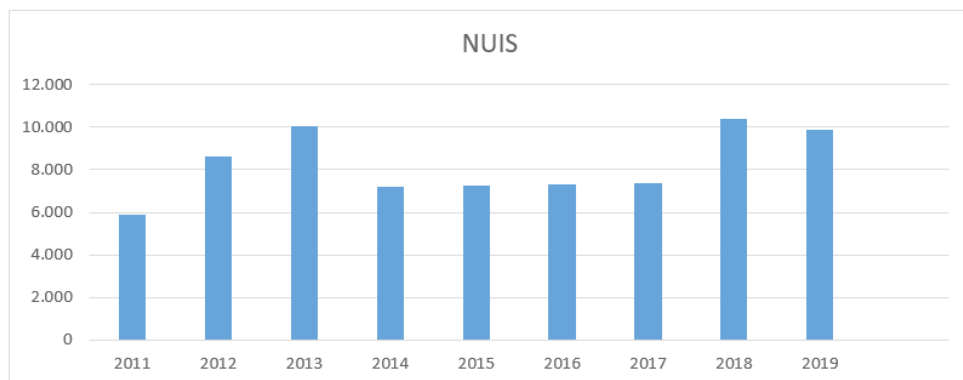
Figur 2 viser de årlige tilskud fra 2006-10. Tilskuddet blev i praksis bevilget til Silamiut Teatret på hovedkonto 40.15.03 (teatervirksomhed), og der blev udformet en servicekontrakt med teatret.

Figur 3 viser de årlige tilskud til teatervirksomhed og film på kontoen andre tilskud til kultur. Det var dog Silamiut Teatret, der i praksis modtog tilskud til teatervirksomhed.

Figur 4 viser de årlige tilskud afsat på kontoen herunder andre tilskud til kultur dvs. først til Tuukkaq og siden hen også til Silamiut Teatret.

I det følgende gøres der rede for baggrunden for bevillingerne, og så vidt muligt også for ændringerne på finansloven. Hvis man ikke er godt hjemme i læsningen af finansloven, er det vanskeligt direkte at se begrundelserne for ændringerne.

Fig. 1. Bevilling i 1.000 kr.

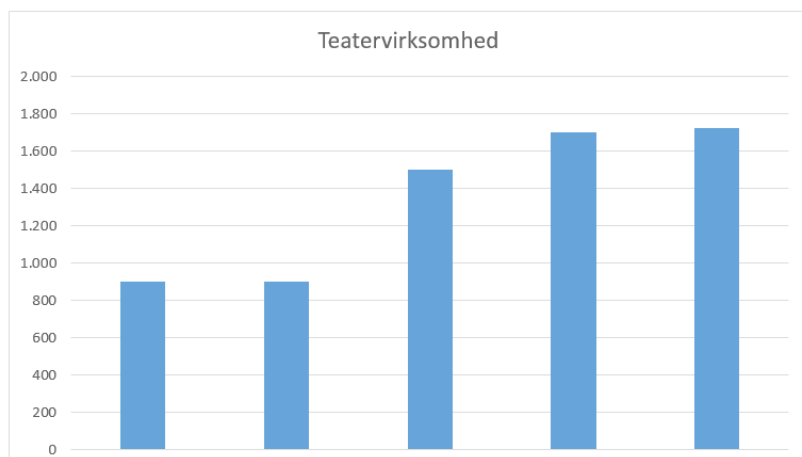

Figur 1. I forslaget til finanslov 2018 og 2019 blev der afsat 7.416.000 kr., men begge år blev der efterfølgende indgået politiske aftaler om at forhøje tilskuddet. Tilskuddet for 2019 er dog i følge teksten i finansloven ”nedsat med 526.000 kr. fra 2019. Nedsættelsen vedrører udmøntning af besparelser indarbejdet i FFL2019”.

Planen for implementeringen af teaterloven var, at det skulle ske gradvist over 3 år og med stigende bevillinger. Intentionerne med skuespilleruddannelsen i NUIS-regi var at starte op i 2011, men da loven blev vedtaget om efteråret (2010), og bevillingen derfor var kendt meget sent, søgte NUIS om at udsætte starten med et år.

Det var hensigten, at den årlige bevilling skulle ligge på ca. 10 mio. kr., og det betød, at NUIS i 2014 kunne se sig om efter andre og større lokaler. ”Det gamle radiohus” var for lille og havde generelt dårlige lokaler. Man lejede derfor lokalerne efter et tidligere byggemarked (XL-butik) på Industrivej i Nuuk. Knap havde man orienteret Departementet om dette, før en besparelse på 3 mio. kr. ramte NUIS. Departementet skulle bruge penge til et andet formål, og NUIS blev henvist til at søge Tips- og Lottomidler efter en særlig ordning, som Departementet introducerede.³ Besparelsen⁴ skulle oprindeligt kun vare 3 år, men først i 2018 er bevillingen blevet genoprettet.

Fig. 2. Tilskud i 1.000 kr.

Figur 2. Teksten i finansloven angav at tilskuddet så vidt muligt skulle fastlægges i en servicekontrakt med ét teater. Det var i praksis Silamiut Teatret. I 2006 fik teateret tilbudt at flytte ind i KNR’s gamle radiohus på H. J. Rinksvej midt i Nuuk. Det var et væsentligt fremskridt i forhold til lokalerne i medborgerhuset Illorput i Nuussuaq, som Silamiut Teatret havde haft siden 1989. Silamiut Teatret fik bevilget kr. 600.000 til indretningen af lokalerne.

3) Departementet ændrede retningslinjerne, og NUIS kunne derfor søge et større beløb end maksimumbeløbet kr. 200.000. Det blev desuden muligt for Naalakkersuisut at prioritere særlige indsatsområder i 2014 dvs. teatervirksomheden.

4) Besparelsen på 3 mio. kr. blev brugt til genhusning af KNR (Kalaallit Nunaata Radioa, landsdækkende Radio- & tv). Ved første uddeling af Tips- og lottomidlerne fik NUIS netop bevilget kr. 3 mio. kr. til forskellige teaterprojekter.

Scenekunst i Grønland

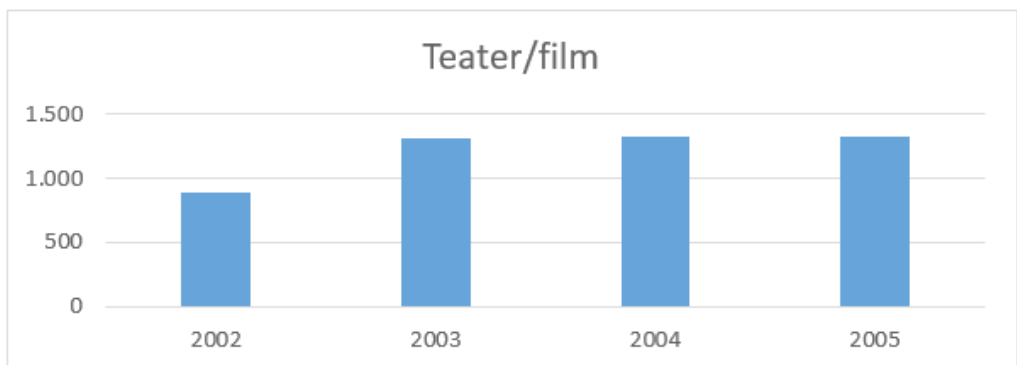
I 2014 flyttede NUIS ind i byggemarkedet XL's tidligere bygninger på Industrivej i Nuuk. Bygningen rummer både en teatersal, skuespillerskolen, administration, lager m.m. Foto: Ivan Burkal

I følge teksten i finansloven blev bevillingen forhøjet med kr. 600.000 i hvert af årene 2008 - 2011. Merbevillingen skulle imødekomme behov for øget teatervirksomhed (FL2008 s. 389). Som det kan ses i figuren blev beløbet yderligere forhøjet i 2009, og løn-og pristalsreguleret i 2010. Der var således tale om en klar kulturpolitisk prioritering af Silamiut Teatret. I 2006 blev formålsskontoen "Kunst" (konto 40.15) for første gang anvendt på finansloven for at signalere Selvstyrets prioritering af kunsten, herunder tilskud til teatervirksomhed (konto 40.15.03)..

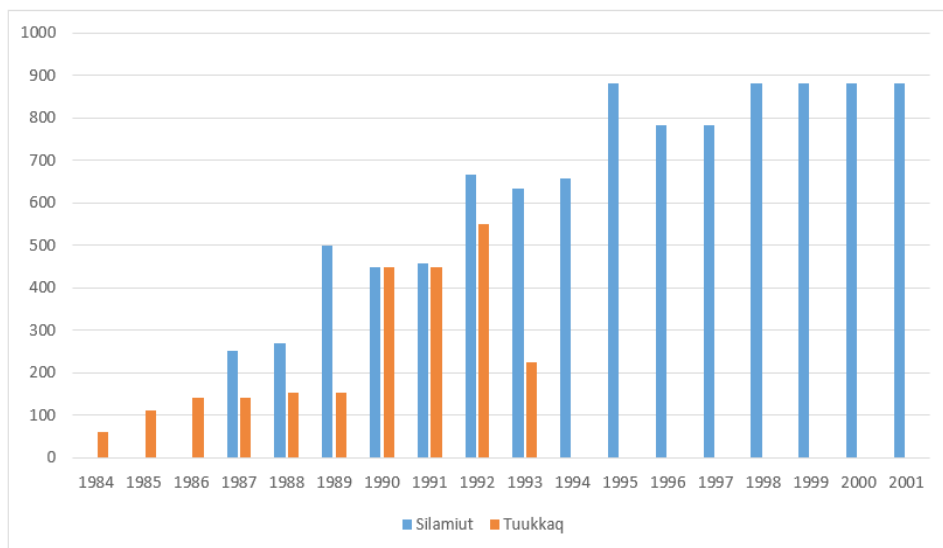
"Det gamle radiobus". I 2005 flyttede KNR, Grønlands Radio, ud af "Det gamle radiobus", og det meste af bygningen blev overdraget til kulturelle organisationer herunder Silamiut Teatret. Der blev indrettet en scene (Black Box) i den forhenværende koncertsal. Foto: Ivan Burkal.

Fig. 3. Tilskud i 1.000 kr.

Figur 3. Silamiut Teatret var i store økonomiske vanskeligheder i 2001⁵, og det var usikkert om teateret kunne overleve. For at sikre midler på finansloven til teatervirksomhed, herunder teaterdrift, blev midlerne afsat i en pulje, der både kunne bevilges til teater- og filmvirksomhed, skønt de to sager ikke havde noget med hinanden at gøre. Midlerne på kontoen blev forhøjet i 2003 primært for at kunne imødekomme flere ansøgninger om tilskud til filmprojekter.

Fig. 4. Tilskud i 1.000 kr.

Figur 4. Ifølge en artikel i *Meddelelsesblad for danske dramatikeres forbund* (2007:10) fik Tuukkaq Teatret støtte fra Grønland allerede fra teaterets start i 1975. Det må i givet fald have været fra Ministeriet for Grønland. Det har ikke været muligt at finde tilskuddet på finansloven fra før 1984. Samme år startede Silamiut Teatret sin virksomhed i Nuuk, og af finansloven fremgår det, at teateret modtog tilskud fra 1987.

Tilskuddet til Tuukkaq Teatret blev opgivet, da elevordningen overgik til Silamiut Teatret i 1993. Den sidste elev i Silamiut Teatret færdiggjorde sin elevtid i 2001.

5) Silamiut Teatrets leder siden 1984, Simon "Mooqqu" Løvstrøm søgte, efter mange års hårdt arbejde for scenekunsten, nye udfordringer i 2001 dels som leder af kulturhuset Sermermiut i Ilullisat og dels som leder af Inuit Teatret. Silamiut Teatret blev nedlagt ved opstarten af NUIS i 2011.

Medborgerhuset Illorput. I 1989 fik Silamiut Teateret stillet lokaler til rådighed i husets kelder. Pladsforholdene var dog meget trange. Foto: Ivan Burkal

Kulturpolitiske tiltag gennem redegørelser, seminarer og møder

Der har gennem de sidste næste 30 år været udarbejdet redegørelser og afholdt møder og seminarer, der samlet set kan ses som en vis politisk interesse for kunsten og kulturen. I det følgende omtales de væsentligste tiltag, der har været inden for teatervirksomheden.

Kulturrådets betænkning 1990, Grønlands Hjemmestyre

Kulturrådet blev nedsat i 1988 og skulle i løbet af 2 år ”beskrive og udarbejde rapport om ”kunstnerne - professionelle og fritidshåndværkere – leve- og arbejdsvilkår” (op.cit.:5). Skuespillerne var ikke repræsenteret i rådet. Rådet skulle ”udarbejde forslag til hovedmål for det kulturelle område op til år 2000” (ibid.). I afsnit IV, Skuespillere (scenekunstnerne) beskrives behovet for uddannede skuespillere, og der henvises til det, som eleverne hos Tuukkaq Teatret og Silamiut Teatret har lært. Selvom rådet ser et behov for uddannede skuespillere, så fastslås det, at ”vi er klar over, at skuespillerfaget alene ikke kan give grundlaget for eksistens, man kan ikke leve af det” (op.cit.:15). Herefter oplystes en lang række muligheder for, hvad skuespillerne kan bruges til. Rådet er bekendt med planerne om kulturhus i Nuuk/Nordens

Hus, men beskriver især fordelene ved et kulturskib, der kan fragte kultur rundt i hele landet.

Redegørelse, arbejdsgruppen vedr. Teaterets Fremtid 1996

Efter en teaterhøring i 1992 blev der nedsat en arbejdsgruppe vedrørende teaterets fremtid⁶. Efter næsten 3 års arbejde (25 møder) blev redegørelsen forelagt Landstinget på efterårssamlingen 1996 (punkt 44). Redegørelsen anbefalede, at der udarbejdedes en teaterlov; at der etableredes et Grønlandsk Nationalteater; at der etableredes en skuespiluddannelse og at Silamiut Teatret flyttede ind i kulturcenteret Katuaq (Katuaq åbnede februar 1997). Arbejdsgruppens redegørelse blev taget til efterretning af Landstinget, men det videre arbejde i direktoratet gik i stå⁷. Selvom redegørelsen i sig selv ikke fik nogen særlig betydning, blev der jævnligt spurgt til arbejdet med teatervirksomhed af Landstingets politikere.

Rundt om kulturen, Grønland som kulturnation. Kulturredegørelse for Landstinget, foråret 2004

På grund af politisk uro måtte Landsstyremedlemmet for Kultur gå af i efteråret 2002, og den efterfølgende tid, frem til efteråret 2003, var der skiftende personer på denne post. Først i perioden 2009-13 var der en længere periode med én Naalakkersuisoq for Kultur (kulturminister), men dog i to forskellige departementer.

Kulturrådet, der blev nedsat i 2001, havde en vanskelig opstart, men i efteråret 2003 påbegyndte rådet arbejdet med en ny kulturredegørelse og et kulturseminar i Ilulissat.⁸ Kulturrådet faldt imidlertid i "unåde" hos det nye Landsstyremedlem for Kultur, der selv satte sig i spidsen for kulturredegørelsen "Rundt om kulturen, Grønland som kulturnation" (2004) og ikke mindst pjecen "Vores kulturarv" (2004), der var tænkt som et forsøg på at skabe debat om kultur og kulturpolitik.

Redegørelsen blev vel modtaget og fik betydning for finanslovsarbejdet efterfølgende. Her skal blot nævnes Landsstyrets vurdering af scenekunstrådet:

Det er Landsstyrets opfattelse, i overensstemmelse med Kulturrådets anbefalinger, at der er behov for lovgivning på teaterområdet. Der bør nedsættes en arbejdsgruppe, der skal tilvejebringe grundlaget for en lovgivning og blandt andet tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt det vil være formålstjenligt at skabe grundlag for etablering af et fast teater (op. cit.:9).

Landsstyremedlemmets ønske om at få mere indflydelse på kulturpolitikken betød, at Kulturrådet var mere eller mindre uvirksomt i 2005. Landsstyret planlagde derfor at nedlægge Kulturrådet, hvilket fremgår af Finanslov 2006. Af teksten i finansloven til hovedkonto 40.01.17, Kulturrådet og idrættens Råd, fremgår det:

Bekendtgørelsen om Kulturråd ophæves i 2006 og kontakten til kulturområdet erstattes af ad hoc fagudvalg. Udgifter i forbindelse med ad hoc fagudvalgenes møder afholdes over nærværende hovedkonto (op.cit.:333).

6) Jeg deltog i arbejdet på vegne af Nuuk kommune, hvor jeg var ansat fra 1993-1997.

7) Der var valg i foråret 1998. I 90'erne var der især fokus på folkeskolen. Der var desuden mangel på jurister i direktoratet, hvilket var med til at forsinke arbejdet.

8) Jeg var tilknyttet Kulturrådet på det tidspunkt, men til skrivearbejdet på redegørelsen blev der ansat en ekstern konsulent fra Danmark.

Tanken var, at der skulle oprettes et ad hoc fagudvalg vedrørende teatervirksomheden. Bekendtgørelsen blev aldrig ophævet, og det nye Landsstyre, der blev dannet efter valget 15. november 2005, prioriterede igen Kulturrådet og bad rådet om at drøfte udarbejdelsen af et forslag til en teaterlov.⁹ Kulturrådet nedsatte en arbejdsgruppe, hvis indstilling var klar i begyndelsen af 2008. Arbejdet med forslag til teaterlov beskrives i næste afsnit.

Kulturseminar d. 6.-7. december 2008

Seminaret blev afholdt af Departementet for Kultur i samarbejde med Kulturrådet. Formålet med seminaret var at opdatere kulturredegørelsen fra 2004 på baggrund af seminarets resultater.¹⁰ Emnerne på seminaret var kulturstrategi og kulturhandleplaner, uddannelse og kompetenceudvikling, kultur i de nye storkommuner samt diskussion af muligheden for at oprette en kulturel paraplyorganisation.¹¹

Selvom arbejdet med teatervirksomheden var gået i gang, blev der fra skuespillerforbundet KAISKA peget på følgende mangler på:

- Professionelle grønlandske scenekunstnere
- Teknisk kvalificeret arbejdskraft
- Teaterscener
- Rekruttering indenfor teater

Kulturrådet fulgte op på seminaret på et møde i marts 2009, men den 15. april blev der udskrevet valg. Det nye Naalakkersuisut (Landsstyre) foretog som noget af det første en kraftig besparelse på finansloven herunder bevillingen til Kulturrådet, der blev fjernet. Året efter blev bekendtgørelse nr. 12 af 16. marts 2001 om Kulturråd ophævet.¹²

Teaterlovens tilblivelse

Som tidligere nævnt fik Silamiut Teatret, der siden slutningen af 80'erne havde lokaler i medborgerhuset Illorput i Nuuk, i 2006 mulighed for at flytte ind i KNR's "Gamle Radiohus"¹³ på H. J. Rinksvej, hvilket var en håndsrekning til og påskyndelse af teatrets virke. Bevillingen på finansloven blev dog ikke forhøjet, og Silamiut Teatret var fortsat afhængig af projektstøtte. I oktober 2006 genoptog Kulturrådet dets arbejde, og på det konstituerende møde blev det besluttet at prioritere fem områder, hvoraf det første var "at rådgive og være med til at udarbejde forslag til en grønlandsk teaterlov" (pressemeddelelse 10. okt. 2006). Der blev nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af Silamiut Teatret, KAISKA og Departementet for Kultur, som skulle udarbejde et lovforslag til fremlæggelse på Landstingets forårssamling 2009.

Silamiut Teatrets leder og senere chef for Nationalteatret, Svenn Syrin, spillede en meget aktiv

9) Landsstyremedlemmet og Kulturrådet afholdte et kulturseminar i Ilulissat.

10) Departementet udarbejdede en rapport fra seminaret, der ikke længere er tilgængelig på departementets hjemmeside.

11) Førte til dannelsen af Eqqumiitsuliornikkut Pinngorartitsisut Ingerlatsisullu (EPI) d. 10. maj 2010 – Organisation for skabende og udøvende kunstnere. KAISKA, der havde præsenteret skuespillerne i Kulturrådet, var ikke længere funktionsdygtigt og er siden hen erstattet af Sila (Isiginnaartitsinermik Suliallit), scenekunstnernes sammenslutning.

12) <http://lovgivning.gl/lov?rid={561977F0-1D4D-4D4A-9ED9-1FB8710CE9E3}>

13) Direktoratet bevilgede ekstraordinært kr. 600.000 til istandsættelse af lokalerne.

rolle i arbejdsgruppen, der afholdte fem møder i 2007 og 2008. Arbejdsgruppens indstilling blev forelagt Kulturrådet i marts 2008. I efteråret 2008 blev der tilknyttet en ekstern jurist til udarbejdelsen af en teaterlov. Målet var, at Landsstyremedlemmet for Kultur kunne fremlægge en teaterlov på Landstingets forårssamling 2009. Lovforslaget blev godkendt d. 6. marts 2009 (som FM2009/111), men den 15. april blev der udskrevet valg og efter valget overtog IAs Kuupik Kleist ledelsen af Grønland efter Hans Enoksen.

Den 21. juni, på nationaldagen, overdrog Dronningen Selvstyreloven til Landstingets formand Josef Motzfeldt. Landstinget blev til Inatsisartut og Landsstyret til Naalakkersuisut. Det nye Naalakkersuisut blev straks kastet ud i økonomiske problemer og teaterloven blev derfor udsat, i øvrigt samtidig med at bl.a. Kulturrådets bevilling blev nedlagt (se note 10).

Det nye Naalakkersuisut havde dog ikke opgivet teaterloven og i regeringspartiernes koalitionsaftale fra den 10. juni stod der, at "Naalakkersuisut vil færdiggøre arbejdet om en ny teaterlov" (op. cit.:11). På trods af dette førte "udsættelsen" af teaterloven til flere omtaler og kraftig kritik på www.sermitsiaq.gl.¹⁴

Hvad der har påvirket Naalakkersuisut til at sadle om er svært at sige, men det endte med at Inatsisartutlov nr. 23. om teatervirksomhed blev enstemmigt vedtaget d. 18. november 2010, og mod sædvane til applaus fra samtlige Inatsisartut medlemmer.

Som tidligere nævnt forelå der et færdigt forslag allerede i foråret 2009, men udsættelsen (eller færdiggørelsen om man vil) betød, at loven blev revurderet. Især mht. oprettelse af en skuespillerordning eller en skuespilleruddannelse. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at "Silamiuts mål, også under forarbejderne sammen med departementet, at etablere en 3-årig egentlig skuespilleruddannelse i Grønland, fordi det er dét, der er brug for, ikke en mindre forpligtende elevordning".¹⁵ I arbejdsgruppen, hvor Silamiut Teatret var repræsenteret, var der imidlertid enighed om, at tiden og pengene ikke var til en fuld skuespilleruddannelse og man valgte derfor betegnelsen en to-årig elevordning. Som det fremgår af bemærkningerne blev kompromiset, at:

Naalakkersuisut skal hertil bemærke, at der i det nu foreliggende forslag er pålagt Grønlands Nationalteater at etablere en egentlig skuespilleruddannelse. Uddannelsen påtænkes at være 2-årig og vil kunne give erhvervskompetence i Grønland som en uddannelsesstøtteberettiget erhvervsuddannelse under faglært niveau (ibid.).

Planen var, at skuespilleruddannelsen skulle starte 1. september 2011, men pga. udsættelsen af loven og usikkerheden om midlerne på finansloven måtte opstarten af uddannelsen udskydes endnu et år.

Slingrekurs i kulturpolitikken

Slutteligt vil jeg vende tilbage til NUIS og finanslovene for 2018 og 2019. Både på forslaget til finanslov og i den endelig godkendte finanslov blev der afsat 7,4 mio. kr. Samtidigt (15. nov.) blev der imidlertid også indgået en "aftale om finanslov 2018" mellem koalitionspartierne¹⁶.

14) Netavisen Sermitsiaq.ag bragte to artikler den 2. oktober 2010 og den 13. oktober 2010.

15) <http://lovgivning.gl/lov?rid={983F2107-1635-41AB-ACEF-77B2B23B4927}>

16) <http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Departementer/Finans-Skatter/Finanslov> side 16.

Aftalen betyder, at der på en særlig hovedkonto (20.11.70) afsættes midler under overskriften ”reserve til nye initiativer” (kunst, kultur mv.). I årene 2018-2021 afsættes årligt 6,5 mio. kr. Udmøntningen sker i 2018 efter godkendelse i Finansudvalget. For 2019-21 må det antages, at midlerne indarbejdes i de kommende forslag til finanslove. Midlerne skal anvendes inden for følgende områder:

3.000.000 kr. til øget tilskud til teatervirksomhed, 1.000.000 kr. som tilskud til skuespillere eller skuespillerforeninger, 1.000.000 kr. til forbedring af vilkår for filmskabere og til etablering af et filmværksted, en forhøjelse på 500.000 kr. til tilskud til forfattere og udgivere af bøger, 1.000.000 tilskud til at dække rejseudgifter til idrætsarrangementer for kunstnere og ekstra 1.000.000 kr. til idrætsudøvere på landshold til dækning af rejseudgifter (ibid.)

Af denne reserve var 3 mio. kr. afsat til NUIS, og Finansudvalget nåede lige at godkende midlerne inden der blev uskrevet valg endnu en gang. De øvrige midler blev først godkendt ultimo 2018.

Kultur- og uddannelsesområderne var nogle af de første områder, der blev hjemtaget med Hjemmestyrelsen fra 1979. Uddannelsesområdet havde fra begyndelsen størst bevågenhed, men med nedsættelse af Kulturrådet i 1988 og opstarten på etableringen af det, der i dag er Grønlands Kulturhus Katuaq, har Grønland af kringledede veje – og skiftende Naalakkersuisut for Kultur – i dag med Grønlands Nationalteater (NUIS), ud over kulturcenteret Katuaq, fået endnu et flagskib inden for kunsten og kulturen. Mange kunstnere havde nok set frem til, at Katuaq fra starten i højere grad havde markeret sig som frontinstitution indenfor kunsten.¹⁷

Begrebet professionel kunstner blev indført i *Landstingsforordningen af 10 af 21. maj 2002 om kultur og fritidsvirksomhed*¹⁸, men først i 2016 fik kunstnere det, der kommer nærmest en kunstlov med *Inatsisartutlov nr. 11 af 6. juni 2016 om kunstnerisk virksomhed*.¹⁹

Hvis der ud over de mange Naalakkersuit for Kultur, der var været gennem årene, skal peges på én anden faktor, der har medvirket til en større fremdrift, er det Departementet (direktoratets) interne prioriteringer gennem årene, og ikke mindst har skiftende omorganiseringer i perioder vanskeliggjort arbejdet med Kulturrådet, opfølgning på redegørelser og seminarer mv. Men også mange politikeres manglende forståelse for kunsten og kunstnernes vilkår har til tider skabt knaster i arbejdet.²⁰

Grønlands kunst og kultur står i dag ved en ny milefæl, idet Inatsisartut på efterårssamlingen 2018 har besluttet at oprette en Kunstfond for at skabe armslængde i tilskudspolitikken.

17) Jf. min artikel på kunst.gl 2017, <http://kunst.gl/katuaq-succes-eller-fiasko/>

18) Jf. lovens § 30.

19) Forordningen fra 2002 definerede ikke begrebet *professionel*. Inatsisartutloven har derimod en klar definition af begrebet *grønlandsk kunst* og *grønlandsk kunstner*.

20) Dette er min personlige opfattelse af arbejdet med kunsten og kulturen som konsulent i perioden 1998-2011.

Abstrakt

Da de første grønlandske skuespillere vendte tilbage til Grønland fra Tuukkaq Teatret i Fjaltring i 1984 var forventningerne store. På trods af flere tiltag som teaterredøgørelsen fra 1996 skulle man helt frem til 2010 inden den første lov blev vedtaget. Loven fastlægger rammerne for Grønlands Nationalteater og den tilhørende skuespilleruddannelse.

Abstract

When the first Greenlandic actors returned to Greenland from the Tuukkaq Theater in Fjaltring in 1984, expectations were great. Despite several initiatives such as the theatrical release from 1996, one had to go all the way up to 2010 before the first law was adopted. The Act lays down the framework for Greenland's National Theater and the related actor education.

Ivan Burkal

pensioneret, ansat i Grønlands Selvstyre i Departementet for Kultur i perioden 1998-2011. Medstifter og skribent for Kunst- og kulturtidsskriftet *Neriusaaq* 1990. Har i den forbindelse løbende skrevet om teater i Grønland som for eksempel følgende: Nr. 1, 1997, Teaterredøgørelsens perspektiver, Nr. 1, 1998, Teaternyt, Nr. 3-4, 2000, 15 år med Silamiut, Nr. 2, 2002, 2002 – et godt teaterår for børn og unge i Nuuk.

Henvisninger

Burkal, Ivan, 2017: Katuaq succes eller fiasko. IN: link <http://kunst.gl/katuaq-succes-eller-fiasko> (sidst set 1. april 2018)

Busk, Anders (red.), 2007: Tema: Grønland, *Meddelelsesblad for danske dramatikeres forbund*.

Dissing, Erling, 2004: Tukak-Teatret i Fjaltring IN: *Tidsskriftet Grønland*. Det Grønlandske Selskab, pp:25-30.

Grønlands Hjemmestyre, 1990: *Kulturrådets betænkning 1990*, Direktoratet for Kultur.

Grønlands Hjemmestyre, 1996: *Redegørelse, arbejdsgruppen vedr. Teatrets Fremtid*. Direktoratet for Kultur.

Grønlands Hjemmestyre, 2004: *Rundt om kulturen, Grønland som kulturnation*. Kulturredøgørelse for Landstinget, foråret 2004. Direktoratet for Kultur,

Grønlands Selvstyre, 2008: *Rapport fra Kulturseminar d. 6.-7. december*. Departementet for Kultur

Grønlands Selvstyre, 2009: *Koalitionsaftalen* 10. juni.

Anvendte websites:

www.naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Departementer/Finans-Skatter/Finanslov (sidst set 1. april 2018)

www.nanoq.gl. Kulturrådets pressemeddelelse, 11. okt. 2006 (ikke længere tilgængelig)

www.sermitsiaq.ag, oktober 2010 (sidst set 1. april 2018)

www.lovgivning.gl (sidst set 1. april 2018): *Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 12 af 16. marts 2001 om Kulturråd*; Inatsisartutlov nr. 11 af 6. juni 2016 om kunstnerisk virksomhed; Landstingsforordningen af 10. af 21. maj 2002 om kultur og fritidsvirksomhed.